

Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci podpory v nezaměstnanosti

A. Závěry šetření

Ve zprávě o šetření ze dne 23. listopadu 2018, zahájeném na základě podnětu paní A. (dále také „stěžovatelka“), jsem dospěla k těmto závěrům.

Úřad práce České republiky, krajská pobočka pro hlavní město Prahu, kontaktní pracoviště Praha 3 (dále také „úřad práce“), pochybil tím, že žádost stěžovatelky o přehodnocení výše podpory v nezaměstnanosti neposoudil podle jejího obsahu jako žádost o obnovu řízení a nepostupoval dále podle § 100 správního řádu. (ve zprávě část A.1, C.1.1)

I kdyby úřad práce neposoudil žádost o přehodnocení podpory v nezaměstnanosti jako žádost o obnovu řízení, byl povinen o ní a o všech dalších žádostech stěžovatelky rozhodnout ve správním řízení. (ve zprávě část A.1, C.1.2)

Pochybení úřadu práce spatřuji také v tom, že v rozporu se smyslem a účelem zákona o zaměstnanosti omezil své kontrolní oprávnění podle § 127 odst. 2 pouze na formální posouzení správnosti průměrného měsíčního čistého výdělku stanoveného zaměstnavatelem na příslušném formuláři. (ve zprávě část A.2, C.2)

Úřad práce pochybil také tím, že dodatečně předložené dokumenty nepovažoval za doklady, na základě kterých lze stanovit výši průměrného měsíčního čistého výdělku stěžovatelky. (ve zprávě část A.2, C.2)

Úřad práce pochybil tím, že nezvýšil a nedoplatil stěžovateli podporu v nezaměstnanosti, která jí náležela. (ve zprávě část A.2, C.2)

Zpráva o šetření je nedílnou součástí tohoto stanoviska.

B. Vyjádření úřadu

K závěrům uvedeným ve zprávě o šetření se vyjádřil zastupující ředitel Úřadu práce České republiky, krajské pobočky pro hlavní město Prahu, PhDr. Ladislav Hazuka.

Uvedl, že žádosti stěžovatelky o přehodnocení výše podpory v nezaměstnanosti nebylo opakovaně vyhověno a úřad práce setrval na svém rozhodnutí o přiznání podpory v nezaměstnanosti z průměrné mzdy v národním hospodářství.

Doplnil, že k tomuto rozhodnutí dospěl úřad práce na základě dokladů, které stěžovatelka doložila v průběhu správního řízení. Podotkl, že celý postup byl opakovaně konzultován s právním oddělením a oddělením specializovaných kontrol krajské pobočky Úřadu práce České republiky, která byla nápomocna při vyhodnocení situace stěžovatelky a následném zpracování odpovědi na její žádosti.

PhDr. Hazuka uzavřel, že na základě výše uvedeného setrvává na vyjádření, které mi již poskytl a odkazuje na ně.¹ Z tohoto důvodu nepřijme žádná nápravná opatření.

C. Závěrečné hodnocení

Podnět stěžovatelky směřoval proti tomu, že úřad práce na základě jejích žádostí nepřehodnotil původní rozhodnutí o podpoře v nezaměstnanosti, kterým jí přiznal podporu v nezaměstnanosti pouze ve výši příslušného násobku průměrné mzdy v národním hospodářství, neboť se jí bez jejího zavinění nepodařilo osvědčit výši průměrného čistého měsíčního výdělku. **Úřad práce své rozhodnutí nezměnil, přestože mu stěžovatelka dodatečně předložila doklady, na základě kterých lze určit výši skutečného průměrného měsíčního čistého výdělku a z něj poté stanovit odpovídající výši podpory v nezaměstnanosti.** Svůj postup odůvodnil tím, že úřad práce průměrný měsíční čistý výdělek **nevypočítává, neboť mu to zákon neumožňuje.**

Se závěrem PhDr. Hazuky o zákonnosti postupu úřadu práce nesouhlasím a nepřijímám ho.

V odpovědi postrádám vyjádření k pochybením vytýkaným ve zprávě o šetření pod body A.1 (C.1.1 a C.1.2). K pochybením pod body A.2 (C.2) se vyjádřil jen nepřímo - tím, že odkázal na předchozí vyjádření úřadu práce, na kterém trvá.

V tuto chvíli tedy nemohu reagovat na novou právní argumentaci, kterou by se úřad práce snažil vyvrátit mnou zjištěná pochybení v postupu úřadu práce, neboť pouze odkazuje na dřívější vyjádření.

K závěrům uvedeným ve zprávě jsem dospěla na základě spisové dokumentace, jejíž součástí je i vyjádření, na které PhDr. Hazuka odkazuje. Ve zprávě o šetření jsem se tudíž jeho argumenty odpovědně zabývala a své právní úvahy ozřejmila.

Trvám na tom, že výklad právní úpravy, že úřad práce, přestože má k dispozici dostatečné podklady, nemohl stanovit výši průměrného měsíčního výdělku vlastním výpočtem, popírá smysl zákona o zaměstnanosti. Takový výklad má nespravedlivý dopad na hmotné zabezpečení uchazečky o zaměstnání, která sice splnila podmínky pro přiznání podpory v nezaměstnanosti, ale získáním podpory pouze v „základní“ výši doplácí na problematický a laxní přístup bývalého zaměstnavatele.

V této souvislosti odkazuji na dříve šetřený případ postupu Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Brně,² kdy zaměstnavatel stěžovatelce při skončení pracovního poměru nevystavil ani zápočtový list, ani potvrzení o výši čistého průměrného měsíčního výdělku. Na adrese sídla společnosti nebyl k zastížení a nepřebíral žádné písemnosti. Stěžovatelka tak nebyla schopna osvědčit úřadu práce výši svého čistého průměrného měsíčního výdělku. Ani úřad práce tehdy nebyl ve výzvě zaměstnavateli k součinnosti úspěšný. Přesto

1 Vyjádření k oznámení ochránkyně o zahájení šetření postupu úřadu práce ze dne 23. 5. 2017, čj. UPCR-AA-2017/133363.

2 Zpráva o šetření veřejného ochránce práv ze dne 24. 2. 2016, sp. zn. 3449/2015/VOP/MKZ, dostupná z <http://eso.ochrance.cz>.

se této situace nezáleží a z **dokumentů, které měl od stěžovatelky k dispozici, tj. pracovní smlouvu a mzdový výměr, nakonec sám vypočítal její pravděpodobný čistý průměrný měsíční výdělek z posledního zaměstnání.** Podporu v nezaměstnanosti stěžovatelce stanovil z **vypočítaného výdělku**, a nikoli z průměrné mzdy v národním hospodářství. Úřad práce ČR, krajská pobočka v Brně, svým přístupem v řízení o podpoře v nezaměstnanosti, které ztížila nesoučinnost zaměstnavatele, naplnil jednu ze zásad správního řízení, a to, že **veřejná správa je službou veřejnosti.**³

Přestože je nyní šetřený případ skutkově podobný právě popsanému případu, rozhodl o něm úřad práce zcela odlišně - odmítl stanovit čistý průměrný měsíční výdělek stěžovatelky, přestože měl k dispozici potvrzení o jejím čistém měsíčním příjmu za období 12/2014–3/2015 poskytnuté Policií České republiky spolu kopiemi výplatnic a opisem vyplacených mezd po měsících.⁴

Trvám na tom, že úřad práce pochybil tím, že v rozporu se smyslem a účelem zákona o zaměstnanosti omezil své kontrolní oprávnění podle § 127 odst. 2 pouze na formální posouzení správnosti průměrného měsíčního čistého výdělku stanoveného zaměstnavatelem na příslušném formuláři a dodatečně předložené dokumenty nepovažoval za doklady, na základě kterých lze stanovit výši průměrného měsíčního čistého výdělku stěžovatelky.

Úřad práce také pochybil tím, že nezvýšil a nedoplatil stěžovatelce podporu v nezaměstnanosti, která jí náležela.

Stejně tak trvám na tom, že úřad práce měl posoudit žádost stěžovatelky o přehodnocení výše podpory jako žádost o obnovu řízení. I kdyby ji tak nevyhodnotil, měl o žádosti a o všech dalších rozhodnout ve správním řízení se všemi náležitostmi. Namísto toho jí pouze písemně vysvětlil, že je jeho rozhodnutí v pořádku. Stěžovatelka se tak nemohla bránit zákonnými opravnými prostředky.

S ohledem na nepřijetí opatření k nápravě vydávám své závěrečné stanovisko podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv. Součástí stanoviska je návrh opatření k nápravě. Dne 8. 2. 2019 jsem obdržela od právního zástupce stěžovatelky aktuální sdělení, že stěžovatelka v mezidobí zemřela, proto opatření k nápravě směřuji pouze obecně do budoucna.

D. Opatření k nápravě

Úřadu práce České republiky, krajské pobočce pro hlavní město Prahu, navrhuji, aby

- (A) své kontrolní oprávnění podle § 127 odst. 2 zákona o zaměstnanosti neomezoval pouze na formální posouzení správnosti průměrného měsíčního čistého výdělku

3 Ustanovení § 4 odst. 1 správního řádu.

4 Z obou dokladů jsou jasně zřetelné hrubé měsíční výdělky stěžovatelky, odvody na zdravotní a sociální pojištění, výše její daňové povinnosti a také výše čisté mzdy, to vše zaznamenáno přehledně odděleně za každý měsíc od prosince 2014 do března 2015, kdy byla stěžovatelka uznána dočasně práce neschopnou.

stanoveného zaměstnavatelem na příslušném formuláři a pečlivě a odpovědně posuzoval všechny podklady, které předloží žadatel o podporu v nezaměstnanosti,

- (B) změnil svou dosavadní praxi tak, že o žádostech o přehodnocení výše podpory v nezaměstnanosti bude rozhodovat vždy ve správním řízení; pokud žádosti nevyhoví, vydá správní rozhodnutí se všemi náležitostmi podle správního řádu (§ 67 a násl. správního řádu).

Závěrečné stanovisko zasílám ředitelce Úřadu práce České republiky, krajské pobočky pro hlavní město Prahu, Ing. Ivě Merhautové, MBA, a žádám, aby mi podle ustanovení § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv sdělila, zda úřad práce provedl navržená opatření k nápravě. Odpověď očekávám v zákonné lhůtě 30 dnů od doručení stanoviska.

Pokud Úřad práce České republiky, krajská pobočka pro hlavní město Prahu, nepřijme navržená opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudu považovat za dostatečná, podle ustanovení § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv vyrozumím nadřízený úřad, případně mohu o svých zjištěních informovat veřejnost včetně sdělení jmen osob oprávněných jednat jménem Úřadu práce České republiky, krajské pobočky pro hlavní město Prahu.

Brno 25. února 2019

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(stanovisko je opatřeno elektronickým podpisem)